

LLIBRES > NOVETAT

Editat el poema de Dalí sobre el mite de Narcís

El text, publicat ara en català i castellà, explica un quadre del mateix pintor

OLGA PEREDA
MADRID

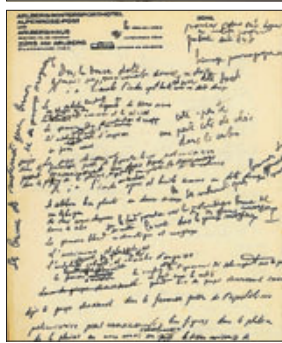
Un quadre i un poema que es complementen. Salvador Dalí, pintor literari, va escriure en el revers dels fulls d'un hotel suís un poema, titulat *Mite de Narcís*, que va ser editat en francès el 1937 amb el títol de *Metamorfosi de Narcís*. Aquell mateix any, l'artista va pintar un quadre que es titulava de la mateixa manera. Dalí va demanar observar l'oli amb el poema a la mà o, almenys, tenint-lo present al cap. Segons el seu parer, les paraules ajuden a comprendre millor la imatge. El poema, que també estava editat en anglès, veu ara la llum en català i castellà gràcies al llibre que Galàxia Gutenberg-Cercle de Lectors acaba d'editar juntament amb la Fundació Gala-Salvador Dalí.

El llibre reproduceix les pàgines d'un quadern d'hotel on Dalí va escriure l'esborrany del poema, que va ser enquadrat amb tota probabilitat per Gala. Conté, a més, dos esbossos a llapis del quadre, un dels màxims exponents del surrealisme dalinià. El dibuix mostra una mà que sosté un ou, del qual naixerà un narcís, la «flor màgica» preferida de Dalí.

Per ajudar a interpretar tant el quadre com el poema, l'edició inclou textos d'experts com el de la directora del Centre d'Estudis Dalinians, Montse Aguer Teixidor. «En aquell moment, Dalí pretenia connectar amb l'alta cultura més que amb la cultura de masses. Estem da-

SALVADOR DALÍ / FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ

UN ESCRITOR DESORDENAT > Manuscrit del poema, en un full de paper d'hotel, i un esbós del quadre.

vant d'un Dalí molt més cerebral. Volia provocar, però des de l'intel·lecte», va afirmar Aguer Teixidor ahir a Madrid.

L'oli –propietat de la Tate Modern de Londres– va ser prestat l'octubre passat al Teatre Museu de Dalí, on el

públic el va poder observar durant tres mesos. Ara, *Metamorfosi de Narcís* és un dels quadros que componen l'exposició que el Museu Thyssen-Bornemisza (Madrid) ha organitzat sobre l'ombra en la pintura. En l'oli, el jove Narcís recolza el cap sobre el genoll i la seva imatge es reflecteix a l'aigua. Al seu costat apareix la mà sostenint l'ou. Així mateix hi ha un grup de persones –«heterosexuals», segons revela el poema– que serien els pretendents que Narcís va rebutjar: un hindú, un català, un alemany, una anglesa, una russa, una americana i una «andalusana tenebrosa».

ELOGIS DE FREUD // «Quan l'anatomia clara i divina de Narcís s'inclina damunt el mirall fosc del llac, quan el seu tors blanc inclinat endavant s'immobilitza gelat en la corba argentada i hipnòtica del seu desig, quan passa el temps damunt el rotllotge de flors de la sorra de la seva pròpia carn, Narcís s'anorrea en el vertigen còsmic», narra el poema. I continua: «El cos de Narcís es buida i es perd en l'abisme del seu reflex [...] Narcís, perds el teu cos [...] Quan aquest cap s'esberli, quan aquest cap s'esquerdi, quan aquest cap esclati, serà la flor, el nou Narcís, Gala, el meu narcís».

Aguer va afegir que Dalí considerava que tant el poema com el quadre eren les primeres obres obtingudes «segons l'aplicació del mètode paranoicocrític». L'oli va rebre, en el seu dia, els elogis més entusiastes del pare de la psicoanàlisi, Sigmund Freud. ■

ARJUN / LAURENT VAN DER SCOOT

>> Una dona i el seu fill, en un Grozni desolat per la guerra.

Fi del món al Caucas

■ MÓN

ROSA MASSAGUÉ

Mentre als anys 90 els periodistes confluen als Balcans per explicar aquelles guerres impensables a l'Europa de finals del segle XX, el periodista polonès Wojciech Jagielski (1960) se n'anava a un racó on es lluitava i moria amb igual virulència, però sense el focus de l'atenció internacional. Aquell racó era la fi del món, el Caucas, on acaben Àsia i Europa, Orient i Occident, el nord i el sud, on Armènia i Geòrgia són la perifèria del món cristià per a l'Europa ortodoxa i l'Azerbaidjan ho és per a l'islam i l'Àsia, una terra aïllada per dos mars i cadenes muntanyoses, envoltada per tres imperis (Rússia, Turquia i Iran).

Un *buen lugar para morir* és la crònica viscuda del part sempre violent de la independència de les repúbliques caucàsiques a finals dels 80 i inicis dels 90, paral·lel a la caiguda de l'URSS, i de la seva difícil supervivència fins a la guerra que, l'any passat, va enfrontar russos i georgians.

Jagielski traça el destí dels que van lluitar per la independència, com l'azeri Abulfaz Elchibey, l'armeni Levón Ter-petrosian i el

georgià Zviad Gamsajurdia, que aviat van ser escombrats. Aquells «rebels i somiadors que en un altre temps van suportar junts persecucions i empresonaments» van perdre el control de si mateixos lluitant per sumar privilegis. Pagarien car «el desencant causat per la llibertat, que va resultar no ser equivalent a una millora immediata en la sort dels seus països», escriu l'autor.

Desfilen imatges dramàtiques de víctimes espantades i horroritzades, i de xulos prepotents que mesuren la valentia segons el seu arsenal. I no hi falten les surrealistes, com la d'un guia que va calcular malament el resultat de la guerra a Abkhàzia i, pensant que el paradís turístic de Sukhumi quedaria dividit per la línia del front, va encarregar 40 parasols per a un hotel que anava a construir a la seva ciutat, o la del ministre d'Energia d'Armènia, que no tenia ni llum ni calefacció al despatx.

Jagielski es considera alumne d'un altre gran reporter polonès, Ryszard Kapuscinski. Més que alumne, n'és el successor. Ho va demostrar amb *Una oració per la lluvia*, sobre l'Afganistan. Ho revalida amb aquesta crònica caucàsica. ■

>> UN BUEN LUGAR PARA MORIR
Wojciech Jagielski. Trad. Francisco J. Villaverde. Debate. 416 p. 22,90 A

LA FESTIVAL INTERNACIONAL DE PERCUSSION DE CATALUNYA
febrer 2009

Oreka TX
L'Auditori - Barcelona 26 de febrer

www.auditori-mon.com

el Periódico

SUPLEMENT TECNOLÒGIC

Idees de futur

L'ÚLTIM DIMECRES DE CADA MES